

'Wijkbrandwac

flat, waar het huisnummer niet goed vindbaar bleek. Voor de vereniging van eigenaren was dat reden om contact te leggen en te bespreken hoe de bereikbaarheid en oriëntatie in het gebouw kon worden verbeterd.”

Kwetsbare bewoners

De eerste wijkbrandwacht deed in 2013 al zijn intrede in de Zuid-Rotterdamse wijk IJsselmonde, nadat bleek dat die wijk bovengemiddeld hoog scoorde in de Rotterdamse brandstatistieken. Martin is de jongste loot aan de boom van 'community safety' in de VRR en is in januari dit jaar aan de slag gegaan in Ridderkerk.

Martin verricht zijn werk als wijkbrandwacht in een netwerk met andere partijen, zoals de gemeente, woningcorporaties en scholen. Behalve laagdrempelig advies om de brandveiligheid in huis te verbeteren, signaleert hij soms ook acute brandveiligheidsproblemen bij kwetsbare bewoners. “Je komt uiteenlopende risicosituaties tegen, zoals gevaarlijke situaties met gas en koken bij oudere en verwarde personen. Of mensen met een verzamelwoede, die hun huis zo vol proppen met papier, kunststoffen en andere rommel dat een enorme vuurlast ontstaat en er geen goede vluchtweg meer is. Als ik signalen krijg over dergelijke kwetsbare situaties, kan ik via mijn netwerk hulp inroepen

De wijkbrandwacht is nog een betrekkelijk nieuw fenomeen in Nederland. De functionarissen, doorgaans werkzaam in het verlengde van het programma 'brandveilig leven' of 'community safety' hebben tot taak de brandveiligheid in wijken en buurten te verbeteren, via gesprekken met bewoners, promotie van rookmelders en toezicht op kwetsbare woon- en leefsituaties. Ze hebben vooral een preventieve rol, maar vormen ook een schakel tussen risicobeheersing en de repressieve uitrukdienst, zeker wanneer ze zelf ook in de uitrukdienst werkzaam zijn. “Stadsbrandwachten zijn de oren en ogen van de brandweer in de wijk.”

Een van de veiligheidsregio's waar stadsbrandwachten actief zijn, is Rotterdam-Rijnmond. Zes heeft de VRR er inmiddels aangesteld in het kader van het programma 'Brandveilig leven'. Een van hen is Martin Bouwman. Hij is actief in Ridderkerk, waar hij ook vrijwilliger in de uitrukdienst is. “Een ideale combinatie”, vindt Martin. “Want in mijn repressieve brandweermanfunctie loop ik bij incidenten soms tegen zaken aan, die ik in mijn rol als stadsbrandwacht kan gebruiken om de bewustwording rond brandveiligheid in de wijk te verbeteren. Zoals een brand in een wasmachine of wasdroger,

die veel schade en schrik veroorzaakt. Mensen zitten dan met vragen: 'hoe kun je voorkomen dat een wasmachine in brand raakt?' Een ander voorbeeld is een incident in een appartementen-

Boven: Wijkbrandwacht Martin Bouwman (links) en onderzoeker David Pronk.

Rechts: Waar in de wijk zitten brandrisico's? Martin houdt kantoor in de brandweerkazerne van Ridderkerk.

ht' waakt over kwetsbare buurten

Door
Rob Jastrzebski

van maatschappelijke zorginstanties of de GGD. Vergrijzing, verwarde personen en toenemende zorgvraag bij zelfstandig wonende minder zelfredzamen zijn ontwikkelingen waarover ik mij zorgen maak, want ik zie dergelijke voorbeelden in mijn verzorgingsgebied ook. Daarom is het belangrijk samen te werken in een netwerk en contacten met andere zorgverleners te houden.

Veiligheidsdag

Martin Bouwman was tot enkele jaren geleden beroepskracht bij de brandweer in Rotterdam en is tot op heden nog steeds als vrijwilliger verbonden aan de post Ridderkerk, waar hij ook kantoor houdt voor zijn functie als wijkbrandwacht. "Mooi dat ik mijn opgedane repressieve brandweerkennis nu kan inzetten om te helpen de brandveiligheid aan de voorkant te verbeteren. Het is een fulltime job en ik werk meestal solo, maar soms ook met een andere collega-wijkbrandwacht. Ik heb een kalender opgesteld voor de planning van activiteiten in de wijk, zoals het bezoeken van scholen en seniorenorganisaties voor het geven van voorlichting. Verspreid over het jaar zijn er thema's waar ik in een bepaalde periode extra aandacht aan besteed. Zo is de maandelijkse sirenetest een mooi moment om via social media burgers te vragen hun rookmelders weer eens te checken. Toen ik begin dit jaar startte met mijn werkzaamheden, was koolmonoxidერი-

sico een thema waar ik direct aandacht voor vroeg. En komend najaar in de aanloop naar de jaarwisseling staat bij de scholen vuurwerkvoorlichting op het programma."

Martin wil dit jaar ook een 'veiligheidsdag' in Ridderkerk organiseren. Een gezamenlijke bijeenkomst met vertegenwoordigers van brandweer, politie, GGD en gemeente om met bewoners over veiligheidsissues in hun woning of omgeving te spreken en waar mensen ook met concrete vragen of zorgen terecht kunnen. Ondertussen blijft hij ook 'zijn ding doen' als vrijwilliger op de kazerne Ridderkerk, waar hij soms letterlijk 'dicht op het vuur' zit. "Omdat ik bijna altijd in de gemeente ben en mijn kantoor heb in de kazerne, ben ik bij een alarmmelding altijd beschikbaar en zit ik bijna altijd op de eerste wagen. Zo snijdt het mes aan twee kanten."

Community Safety

David Pronk, adviseur bij Kappetijn Safety Specialists, deed als afstudeeropdracht Integrale Veiligheid onderzoek naar de functie 'wijkbrandwacht' en volgde hiervoor een stage in Ridderkerk. Hij schreef er ook een scriptie over in de vorm van een artikel. Hij beschrijft hoe de afdelingen Brandveilig Leven bij de veiligheidsregio's zijn opgezet, mede vanwege de toenemende problematiek rond vergrijzing en kwetsbaarheid bij woningbrand. Doel: de brandweer zichtbaarder en

toegankelijker maken in de samenleving en communiceren met burgers over brandveiligheid via campagnes en bijeenkomsten.

De wijkbrandwacht is een vorm van 'community safety', een programma dat jaren geleden ontstond in de Engelse stad Liverpool en die de brandweer en andere maatschappelijke partners samenbrachten in pogingen het grote aantal slachtoffers als gevolg van woningbranden terug te dringen. Gemeente en brandweer kwamen door het grote aantal woningbranden met letsel en doden tot de conclusie dat 'brand discrimineert' en dat senioren, mensen met een kwetsbare gezondheid en sociaal zwakke bewoners een groter risico lopen slachtoffer te worden van brand. "Ook in Nederland hebben die groepen bijzondere aandacht in de programma's Brandveilig leven. Want Nederland vergrijst en door veranderingen in het zorgstelsel moeten ouderen en mensen met lichamelijke en psychische problematiek zo lang mogelijk zelfstandig blijven wonen", aldus David Pronk. De wijkbrandweerfunctionaris wordt door de veiligheidsregio's ingezet om branden, slachtoffers en schade te verminderen. De kracht van de wijkbrandwacht zit in de samenwerking binnen netwerken. Door samen met organisaties als de politie, de GGD, zorginstanties en woningcorporaties op te treden in een specifieke wijk of gemeente, kunnen veiligheidsproblemen integraal worden

Na een woningbrand zitten bewoners vaak met vragen.

Foto: Dennis van Wingerden

“Tot dusver zijn in drie veiligheidsregio’s wijkbrandwachten actief; in Gooi en vechtstreek, Flevoland en Rotterdam-Rijnmond. Als elke veiligheidsregio met deze functionarissen zou werken, kan heel veel veiligheidswinst worden geboekt. Een mooi voorbeeld van hoe de wijkbrandwacht verbetering van veiligheid kan regisseren met hulp van zijn netwerk, is een praktijkcasus in Ridderkerk. Bij een reanimatiemelding in een flat op 14-hoog was het huisnummer voor de hulpdiensten moeilijk te vinden. Overleg met de vereniging van eigenaren heeft geleid tot een plan voor verbetering van de oriëntatie en bereikbaarheid. Maar naar aanleiding van de ervaringen is inmiddels ook een burgerinitiatief ontstaan om een eigen AED-team in te richten en hiervoor mensen op te leiden. Een mooi en concreet resultaat waarbij de wijkbrandwacht een verbindende rol speelde en partijen bij elkaar bracht.”

aangepakt. Het is vooral de gemeente die hier baat bij heeft; de wijkbrandweerfunctionaris zorgt immers voor een veiliger wijk en minder onrust en kosten voor de samenleving. Maar ook bedrijven, organisaties en burgers kunnen

gebruik maken van de expertise van de wijkbrandweerfunctionaris en hier hun voordeel mee doen. Daarnaast levert het de veiligheidsregio zelf natuurlijk ook wat op, omdat er minder brandmeldingen zijn, schrijft Pronk in zijn scriptie.

- ✓ Groot volume & hoge druk
- ✓ Robuust & betrouwbaar
- ✓ Transport over lange afstand
- ✓ Veilig & snel inzetbaar

Complete oplossing voor mobiel watertransport

